

VUOSIKERTOMUS 2022

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitos on yhteistyökykyinen, kansainvälisesti arvostettu rajaturvallisuuden ja merellisen turvallisuuden viranomainen, joka lisää ihmisten, ympäristön ja valtion turvallisuutta tehokkaasti.

Turvallisuuden takeena on luotettava ja ammattitaitoinen henkilöstö, sotilaallisesti järjestetty organisaatio sekä toimintavarma ja kehittynyt tekniikka.

Työmme päämääränä Suomessa on Euroopan turvallisimmat raja- ja merialueet.

Sisältö

4	Päällikön katsaus
6	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja tuloksellisuus
8	Rajan maine ja julkisuuskuva
11	Vastuullisuus
13	Rajojen valvonta
17	Rajatarkastukset
20	Rikostorjunta
22	Meriturvallisuus ja meripelastustoimi
25	Merellinen ympäristönsuojelu
27	Kansainvälinen yhteistyö
29	Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius
31	Teknillinen toimiala
32	Säädösvalmistelu
33	Tutkimus ja kehittäminen

Päällikön katsaus

Vuonna 2022 laajamittainen sota palasi Eurooppaan ja Suomen lähialueelle. Venäjän hyökkäys Ukrainaun muutti turvallisuusympäristöämme perusteellisesti ja pitkäaikaisesti. Muutos vaikutti Rajavartiolaitoksen toimintaan kaikilla sen tehtäväaloilla rajaturvallisuudessa, meriturvallisuudessa ja sotilaallisessa maanpuolustuksessa. Muutos oli suuri, mutta sen kohtaamista helpotti merkittävästi se, että siihen oli päättäväisesti ja johdonmukaisesti varauduttu Venäjän miehitettyä Krimin alueen.

Rajavartiolaitoksen toiminnasta ja kehittämisestä

Vaiherikas toimintavuotemme 2022 alkoi vielä koronapandemian merkeissä. Terveysturvallisuuden vahvistamiseksi jatkoimme sisärajavalvontaa ja virka-apua terveysviranomaisille alkuvuonna. Samasta syystä ulkorajaliikenteen rajoittaminen jatkui heinäkuuhun saakka. Kokonaan uuteen tilanteeseen siirryimme, kun Venäjä hyökkäsi helmikuussa Ukrainaun.

Rajavartiolaitos käynnisti nopeasti tarkastelun, jonka tarkoituksena oli varmistua siitä, että päivittäinen valmiutemme ja toisaalta kehittämislinjauksemme vastaavat voimakkaasti muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen. Saatoimme todeta, että keskeiset linjauksemme olivat kestäväällä pohjalla, mutta tilanne edellytti toimenpiteiden vahvistamista ja nopeuttamista. Tarkastelun perusteella ryhdyttiin parantamaan Rajavartiolaitoksen valmiutta ja suorituskykyä vakavissa häiriötilanteissa itärajalla ja merellä.

Erikoisesta vuodesta huolimatta Rajavartiolaitoksen kaikki tehtävät hoidettiin tinkimättä ja laadukkaasti. Rajavalvontaa tehostettiin niin maalla kuin merelläkin ja rajanylitysliikenteen turvallisuudesta sekä sujuvuudesta huolehdittiin itärajalla, lentokentillä ja satamissa. Rajatarkastuksiin itärajalla vaikutti merkittävästi valtioneuvoston periaatepäätös Venäjän kansalaisten maahantulon rajoittamisesta Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi.

Merellä suojeltiin niin ihmisten kuin ympäristönkin turvallisuutta. Harvaan asutuilla seuduilla itärajalla ja rannikolla Rajavartiolaitos oli usein ensimmäisenä auttamassa avuntarpeessa olevia. Tutkintavastuullemme kuuluvat rikokset tutkittiin asianmukaisesti. Valvoimme ja turvasimme Suomen alueellista koskemattomuutta kaikissa tehtävissämme valtakunnan rajoilla.

Vaikka laittomat rajanylitykset ja väärennösrikokset lisääntyivät itärajalla, rajatilanne säilyi kuitenkin olosuhteisiin nähden rauhallisena ja vakaana. Merkille pantavaa oli se, että Venäjän rajaviranomaiset toimivat edelleen tehokkaasti omalla puolellaan estäen satoja luvattomia rajanylityksiä Suomeen. Turvapaikkahakemuksia ja tilapäisen suojelun hakemuksia otettiin itärajalla vastaan aikaisempaa merkittävästi enemmän. Kasvu oli seurausta Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaun.

Vuoden aikana panostimme voimakkaasti toimintakykymme kehittämiseen. Tämä oli mahdollista eduskunnan myöntämällä lisärahoituksella. Pystyimme lisäämään henkilöstömme koulutusta ja asevelvollisten kertausharjoituksia. Rajavartioliikettä muutettiin kiireellisesti turvallisuustilanteen vuoksi. Heinäkuussa 2022 voimaan tulleet uudet pykälät mahdollistavat muun muassa kansainvälisen suojelun hakemisen keskittämisen yhteen tai useampaan rajanylityspaikkaan valtioneuvoston päätöksellä ja aikaisempaa jyrkemmän rajaidan rakentamisen. Rajavartioliainsäädännön ajantasaisuutta arvioi-

tiin myös laajemmin esiselvityshankkeessa, joka valmistui keväällä 2022. Jatkamme lainsäädännön kehitystyötä vuonna 2023.

Materiaalista suorituskykyämme parannettiin vuoden mittaan. Sen seurauksena kykenemme paremmin vastaamaan pitempiaikaisiin ja laajempiin häiriötilanteisiin. Johtamisjärjestelmämme ja tilannekuvamme ovat vielä aikaisempia paremmat ja varmemmat.

Strategiset hankkeemme etenevät suunnitellussa aikataulussa. Uudet ulkovartiolaivat saadaan käyttöön vuosina 2025 ja 2026. Kahden uuden valvontalentokoneen hankinnasta tehdään sopimus vuoden 2023 aikana. Maa- ja merirajan teknisen valvontajärjestelmän uudistaminen on sekin edennyt suunnitellusti ja siirtyy seuraavaan vaiheeseen tänä vuonna.

Osalle itärajaa rakennettava esteaita vähentää oleellisesti riippuvuuttamme Venäjän rajavalvonnan tehosta. Esteaita tehostaa rajavalvontaa ja alueellisen koskemattomuuden valvontaa ja se on laajamittaisen tai välineellistetyn maahantulon hallinnassa välttämätön. Itärajan esteaidan ensimmäisen vaiheen rakennustyöt käynnistyvät maaliskuussa 2023.

Yhteistyössä on voimaa

Viranomaisten kykyä toimia yhdessä häiriötilanteissa kehitettiin monin tavoin vuoden 2022 aikana. Erityistä huomiota kiinnitimme laajamittaisen ja välineellistetyn maahantulon hallintaan. Valmistautumista näihin tilanteisiin on kuitenkin jatkettava. Tähän kokonaisuuteen liittyy vahvasti yhteistyö Frontexin pysyvän joukon kanssa.

Rajavartiolaitoksen osallistuminen Frontexin operaatioihin kasvoikin selvästi vuoden 2022 aikana. Operaatioihin osallistumisella torjumme rajat ylittävää rikollisuutta kauempana omilta rajoiltamme. Vastaavasti kykyämme vastaanottaa eurooppalaisen raja- ja merivartioston joukkojen apua kehitettiin yhteisellä harjoittelulla käytännön työssä itärajalla. Yhdysmiehemme lähetystöissä ja konsulaateissa tekivät vaikuttavaa ennalta ehkäisevää rajat ylittävän rikollisuuden torjuntatyötä.

Merialueilla harjoitettiin meripelastusta ja ympäristövahinkojen torjuntaa moniviranomaisyhteistyössä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Meripelastuksen uusi tietojärjestelmä otettiin operatiiviseen

käyttöön samoin kuin ympäristövahinkojen torjunnan johtamiseen käytettävä MERT-tietojärjestelmä. Ympäristövahinkojen torjuntakykyä kehitettiin valmiusvarastointia parantamalla ja lisäämällä yhteistointia Euroopan meriturvallisuusvirasto EMSA:n kanssa.

Rajavartiolaitoksen henkilöstö on sitoutunut tehtäviinsä

Rajavartiolaitoksessa tehtiin syksyllä 2022 laaja henkilöstötutkimus, jonka avulla saimme monipuolista tietoa henkilöstömme työhyvinvoinnista, organisaation johtamisesta ja erilaisista kehittämistarpeista. Tutkimuksen perusteella johtaminen ja lähiesihenkilötyö, vuorovaikeus ja viestintä ovat selkeitä vahvuuksia Rajavartiolaitoksessa. Henkilöstö kokee työnsä tärkeäksi ja työn tavoitteet tunnetaan. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä on tapahtunut selkeää myönteistä kehitystä. Työyksikköjen ilmapiiri, etenkin keskustelun avoimuus, on parantunut. Henkilöstöllämme on suuri halu ja tarve kehittää osaamistaan. Osaamisen kehittämisen monipuolisimmat mahdollisuudet, työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen ja työn rasituksesta palautuminen näyttäytyivät tutkimuksessa kehityskohteina, joihin panostamme seuraavina vuosina.

Haluan kiittää Rajavartiolaitoksen koko henkilöstöä ansiokkaasta ja sitkeästä työstä isänmaamme portinvartijoina. Haluan kiittää myös kaikkia Rajavartiolaitoksen yhteistyökumppaneita erinomaisesta yhteistyöstä vaiherikkaana vuotena 2022.

Pasi Kostamovaara

Kenraaliluutnantti

Rajavartiolaitoksen päällikkö

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja tuloksellisuus

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina ovat rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius. Tehtävät hoidetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa kaikissa luonnon oloissa sekä kaikissa yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Vuonna 2022 jatkuneilla poikkeuksellisilla ajoilla oli merkittäviä vaikutuksia Rajavartiolaitoksen toimintaan ja tuloksellisuuteen. Joulukuun 28. päivä 2021 palautettua sisärajavaltontaa jatkettiin 31.1.2022 saakka, vuodesta 2021 annettua laajaa virka-apua terveysviranomaisille jatkettiin 28.2.2022 saakka ja ulkorajaliikenteen rajoittamista 30.6.2022 saakka. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja käynnisti laajan liikekannallepanon. Venäjän kansalaisten maahantuloa Suomen ulkorajalla alettiin rajoittaa Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi 30.9.2022 alkaen.

Poikkeuksellisista ajoista huolimatta Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus kasvoi edellisestä vuodesta. Rajavartiolaitoksen toiminnan vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus kasvoivat edellisestä vuodesta. Vaikuttavuus kuvaa Rajavartiolaitoksen toi-

minnan aikaansaamia muutoksia yhteiskunnan ja sen jäsenten olosuhteissa ja tilassa. Kustannusvaikuttavuus kuvaa aikaan saatuja tuloksia verrattuna käytettävissä oleviin voimavaroihin.

Toimintaympäristön muutoksista johtuen mitattavia suoritteita syntyi suunniteltua enemmän rajavalvonnan ja alueellisen koskemattomuuden ja puolustusvalmiuden vaikuttavuusalueilla, mutta vähemmän rajatarkastuksissa ulkorajaliikenteen rajoituksista johtuen.

Rajavartiolaitoksen tuottavuus parani, koska edellistä vuotta vähäisemmällä henkilötyövuosiresursseilla saatiin enemmän aikaiseksi. Myös taloudellisuus kasvoi, vaikka käytetyt määrärahat lisääntyivät suunnitellusta, saatiin tällä aikaan suunniteltua enemmän tuloksia.

Rajan maine ja julkisuuskuva

Luotettava, ammattitaitoinen ja yhteistyökykyinen. Nämä Rajavartiolaitoksen toimintaa ohjaavat arvot ovat kuluneenakin vuonna toteutettujen tutkimusten mukaan välittyneet kansalaisille ja tiedotusvälineiden edustajille.

T-median Luottamus&Maine 2022 -tutkimuksessa Rajavartiolaitos oli Suomen luotetuin julkishallinnon organisaatio. Rajavartiolaitos sijoittui jaetulle ensimmäiselle sijalle pelastuslaitosten kanssa, kuten myös vuonna 2021 Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Kansalaisten antamat arviot Rajavartiolaitoksen maineesta ja luottamuksesta ovat olleet kautta linjan korkealla tasolla.

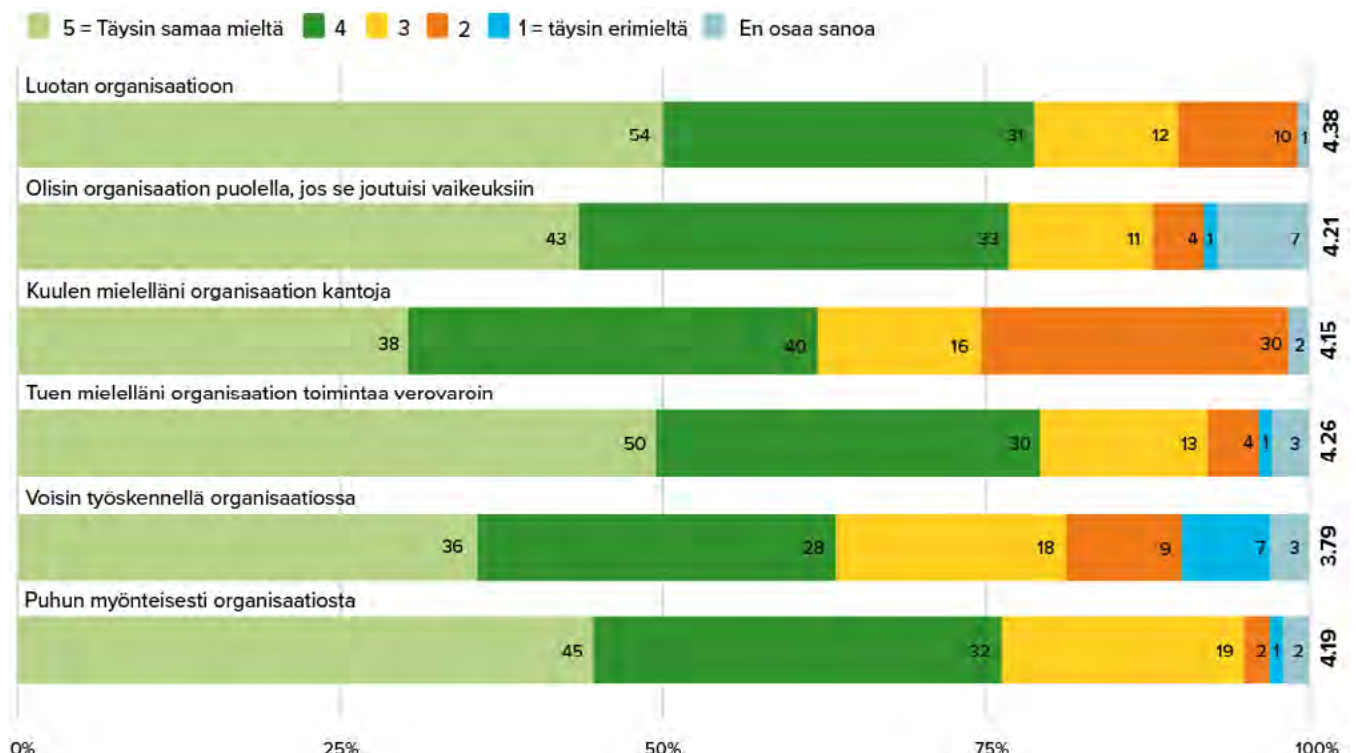
Rajavartiolaitoksen päällikkö Pasi Kostamovaara kommentoi tutkimustuloksia seuraavasti:

”Kansalaisten luottamus on Rajavartiolaitoksen toiminnan perusta – olemme nöyrän kiitollisia saamastamme luottamuksesta. Turvallisuusympäristön muutos on korostanut työmme näkyvyyttä ja merkitystä. Kiitos mainiosta tuloksesta kuuluu koko henkilöstölle valtakunnan rajoilla, esikunnissa ja koulutusyksiköissä. Tiedostamme hyvin, että kansalaisten luottamus on ansaittava joka päivä uudelleen.”

Kysely toimittajille

Vuoden loppupuolella valmistui sisäministeriön ja hallinnonalan virastojen yhteisesti tilaama toimittajille suunnattu Mediarometri 2022 kyselytutkimus. Tutkimuksen tulokset olivat varsin myönteiset. Niiden perusteella sisäasiain hallinnonalan viestintää pidetään luotettavana ja haastateltavia virkahenkilöitä asiantuntevina. Rajavartiolaitos on hoitanut mediapalvelun kohtuullisen hyvin. Tulosten perusteella Rajavartiolaitos on onnistunut mediapalvelussaan hallinnonaloista parhaiten.

Luottamus&Maine 2022 -tutkimuksen tulokset Rajavartiolaitoksen osalta

Median arviot Rajavartiolaitoksen mediapalveluista

5 = Erittäin hyvä 4 3 2 1 = Erittäin huono En osaa sanoa

Vastuullisuus

Rajavartiolaitoksen vuonna 2021 julkaistu vastuullisuussuunnitelma on Rajavartiolaitoksen toimenpidesitoumus kestävään kehitykseen. Suunnitelmassa kuvataan Rajavartiolaitoksen tavoitteet sidottuina valittuihin YK:n kestäväen kehityksen tavoitteisiin sekä keskeiset toimenpiteet, jotka toimeenpanemalla pyritään kestäväen kehityksen tavoitteisiin. Rajavartiolaitoksen vuotta 2022 koskeva vastuullisuusraportti julkaistaan keväällä 2023.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Rajavartiolaitos varmistaa ja edistää henkilöstön ja asiakkaiden yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua kaikissa tilanteissa perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Keskeisenä painopisteenä on erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten tarpeiden huomioiminen toiminnassa.

Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin vuonna 2021 ja sen toimeenpano jatkui vuonna 2022. Suunnitelmaan lisättiin kokonaan uutena osana toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden määrittely ja tavoitteiden asettaminen. Vuonna 2022 tehdyn henkilöstötutkimuksen tuloksista voidaan todeta, että henkilöstön kokemus tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta oli parantunut kaikilla tutkituilla osa-alueilla.

Viestintä

Rajavartiolaitoksen viestintä tukee hyvää ja vastuullista hallintoa sekä toiminnan läpinäkyvyyttä. Vuonna 2022 Rajavartiolaitos käynnisti sisäisen kehittämishankkeen, jolla varmistetaan viestinnän suoriutuskyky tulevana vuosina. Viestinnän sisältöjen ja viestintäkanavien saavutettavuutta kehitetään edelleen. Samoin henkilöstön koulutusta saavutettavuuden ja palveluiden esteettömyyden parantamiseksi on jatkettu. Kansalaisten kokemaa luottamusta on vahvistettu ajan-

tasaisella ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin oikea-aikaisesti reagoivalla monikanavaisella viestinnällä.

Hiilijalanjälki

Rajavartiolaitoksen hiilijalanjälki laskettiin keväällä 2022 osana vastuullisuussuunnitelmia. Hiilijalanjälki oli noussut huolimatta vastuullisuussuunnitelman mukaisista toimista. Pääsyyinä tähän ovat Rajavartiolaitoksen hankinnat, joita tehdään paljon suorituskyvyn nostamisen ja strategisten hankkeiden toimeenpanon johdosta. Sisäministeriön laskentatavassa hankinnat nostavat hiilijalanjälkeä. Pääsyyinä polttoaineiden aiheuttamaan hiilijalanjäljen nousuun oli lisääntynyt operatiivinen toiminta.

Ympäristön suojele

Rajavartiolaitos noudattaa toiminnassaan ympäristönsuojelulainsäädäntöä ja kansainvälisiä sopimuksia. Rajavartiolaitoksessa käynnistettiin vuonna 2022 ympäristöriskien arviointityö koskemaan luovutettuja ja nykyisiä toimipaikkoja, joissa ympäristövastuu on edelleen Rajavartiolaitoksella. Arviointityön osana toteutettiin vuonna 2022 Rajavartiolaitoksen ajoneuvo-, vene- ja helikopteritankkauspaikkojen vaatimustenmukaisuustarkastus. Arviointityö ja tarkastus johtavat erikseen laadittavaan korjaus- ja uusintasuunnitelmaan.

Rajavartiolaitos keräsi vanhentuneita hätäraketteja Venemessujen yhteydessä.

Rajojen valvonta

Rajojen valvonnalla ylläpidetään rajajärjestystä ja rajaturvallisuutta maa- ja merirajoilla. Valvonnalla luotava tilannekuva mahdollistaa resurssien tehokkaan käytön. Rajaturvallisuutta uhkaavat tilanteet hallitaan kaikissa oloissa maalla ja merellä. Schengen-alueen sisärajoilla ylläpidetään valmius rajavalvonnan väliaikaiseen palauttamiseen. Maarajalla partiot liikkuvat jalkaisin tai hiihtäen, maastoajoneuvoin, moottorikelkoilla ja veneillä. Rajakoirat ovat tärkeä tuki valvonnassa. Kiinteät ja siirrettävät tekniset valvontajärjestelmät täydentävät valvonnan kattavuutta. Merirajalla valvontaa toteutetaan merellisellä aluskalustolla, jota tukevat valvontalentokoneet ja helikopterit.

Tilanne maasto- ja meriulkorajalla saatiin säilytettyä vakaana. Luvattomien rajanylitysten määrä maastorajalla oli jälkimmäisellä vuosipuoliskolla hieman koholla. Nämä tapaukset saatiin selvitettyä. Alueloukkausten kokonaismäärässä ei tapahtunut merkittävää muutosta. Partioinnin määrä toteutui sisärajavaltontaa edeltäneiden vuosien tasolla. Siirrettävän teknisen valvonnan määrä lisääntyi verrattuna sisärajavaltontaa edeltäneisiin vuosiin. Rajavartioloitoksen antaman viranomaisavun määrää tasaantui normaalivuosien tasolle terveysturvaviranomaisille rajanylityspaikoilla annetun virka-avun päätyttyä.

Itärajan esteaita

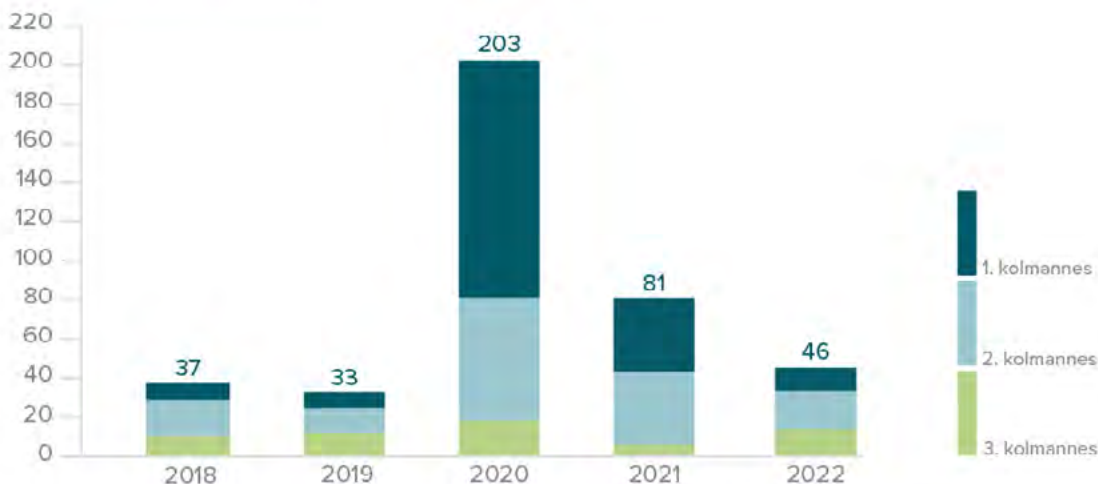
Hallitus esitti vuoden 2022 neljännessä lisätalousarvioehdotuksessa kuuden miljoonan euron rahoitusta itärajan esteaidan pilotointiin. Rajavartioloitos on käynnistänyt pilotoinnin hankinnan sekä seuraavan vaiheen suunnittelun. Pilotoinnissa testataan hankkeen toimeenpanoa rakentamalla noin kolmen kilometrin mittai-

nen esteaita Pelkolaan Imatran rajanylityspaikan molemmin puolin. Lisäksi Rajavartioloitos käynnistää toteutussuunnitelman laatimisen esteaidan rakentamisesta tärkeimmille kohdealueille, joita ovat käytännössä itärajan rajanylityspaikat lähialueineen sekä muutamat muut uhanalaisimmat suunnat.

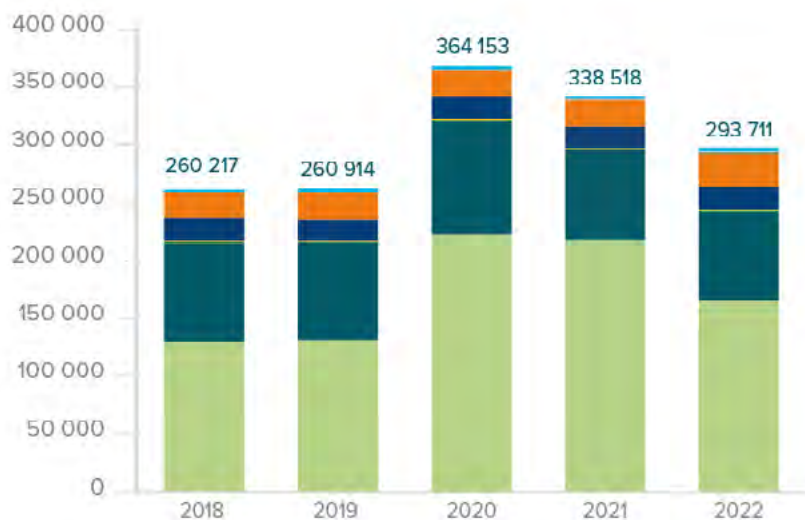
Pilottiaidan rakentaminen tapahtuu keväällä 2023. Esteaita on kokonaisuus, joka muodostuu aidasta, sen viereisestä tiestä ja teknisestä valvonnasta. Aita tulee olemaan kolme metriä korkea, jonka välitön läpäiseminen, ylittäminen ja alittaminen on estetty. Aidalla on paljastava, hidastava, ohjaava sekä estävä vaikutus. Esteaita yksin ei ole ratkaisu mihinkään, vaan on osa Rajavartioloituksen muuta rajojen valvontaa. Esteaita tuottaa valmistuttuaan merkittävää lisäarvoa rajojen valvontaan ja se on tilanteiden hallinnan ja operatiivisen toiminnan tehokkuuden kannalta erittäin tärkeä.

Itärajan esteaidalla on oma sivusto osoitteessa raja.fi/itarajan-esteaita

Luvattomat rajanylitykset (henkilö, ilma-alus, alus)

Partiointi (h)

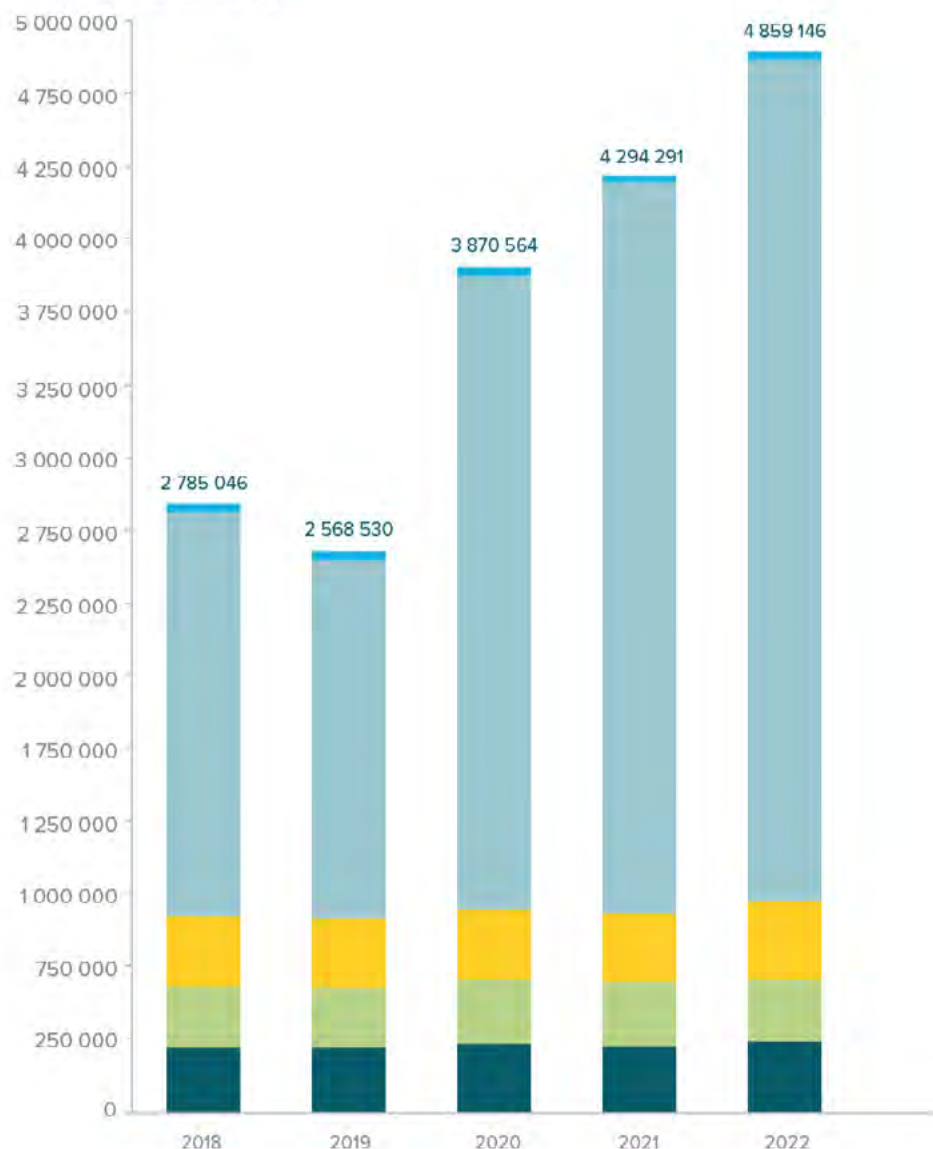

2 039	3 131	933	1 880	1 842	Yhteistoimintapartiot
127	302	335	423	1 347	UAS-partiointi*
				2 137	Ulkomaalaisvalvonta**
22 528	23 372	23 726	23 624	26 737	Vene, kiitoreki ja ilmatyynyalus
19 592	18 097	18 255	18 461	20 099	Vartiolaiva
531	594	618	624	598	Lentokone
931	806	631	448	723	Helikopteri
83 997	83 225	96 988	77 865	77 139	Jalkaisin, mp, kelkka, auto (vast.); koira
130 471	131 386	222 667	215 192	163 089	Jalkaisin, mp, kelkka, auto (vast.)

*) UAS = Unmanned Aerial System

**) Uusi seurantakohte

Tekninen valvonta (h)

32 908

32 441

33 341

31 918

39 055

Muu tekninen valvonta

1 856 765

1 643 914

2 905 759

3 348 902

3 856 010

Siirrettävä valvontajärjestelmä

322 734

322 240

322 127

318 715

356 972

Kiinteä valvontajärjestelmä

278 626

275 764

298 347

288 550

288 802

Tutkavalvonta

294 013

294 171

310 990

306 206

318 307

Optinen valvonta

Rajatarkastukset

Rajavartiolaitos vastaa rajatarkastuksista rajanylityspaikoilla. Rajatarkastuksilla tarkoitetaan henkilön maahantulo- tai maastalähtöedellytysten sekä hänen tavaroidensa ja kulkuneuvonsa tarkastamista.

Rajavartiolaitos on huolehtinut valvomillaan rajanylityspaikolla Schengen-säännösten mukaisista henkilöiden rajatarkastuksista. Kokonaisuudessaan rajanylitysten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Ulkorajaliikenteen rajoittaminen 30.6.2022 asti laski kuitenkin edelleen rajanylitysmääriä tavanomaisesta kaikilla rajanylityspaikoilla. Tämän jälkeen Venäjän kansalaisten maahantulon rajoittaminen Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi laski rajatarkastusten määrää erityisesti itärajalla normaalitilanteeseen verrattuna.

Venäjän kansalaisten maahantulon rajoittaminen lisäsi jatko-toimenpiteenä myös pääsyn epäämisiä. Maahantulon epäämiset painottuivat selkeästi (82 %) itärajan rajanylityspaikoille. Venäjän hyökkäys Ukrainaan lisäsi vastaanotettujen turvapaikkahakemusten määrää tilapäisen suojelun hakemusten määrän lisäksi.

Koronapandemian kansanterveydelle aiheuttaman uhkan johdosta valtioneuvoston päätöksin toimeenpantu sisärajalvonta päättyi 31.1.2022. Ulkorajaliikenteen maahantulo-rajat jatkuvat 14.2.2022 saakka. Rajatarkastukset sisärajoilla työllistivät erityisesti merivartiostoja. Virka-apua annettiin terveysviranomaisille pandemiantorjuntaan liittyen 30.6.2022 saakka. Venäjän kansalaisten maahantuloa Suomen ulkorajalla alettiin Suomen kansainvälisten suhteiden turvaamiseksi rajoittaa Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti 30.9.2022 alkaen.

Lentomatrustajien rajatarkastukset kasvoivat

Helsinki-Vantaan lentoasemalla ulkorajaliikenteen määrä kasvoi 253 % vuoteen 2021 verrattuna. Pandemian aikaisten rajoitusten

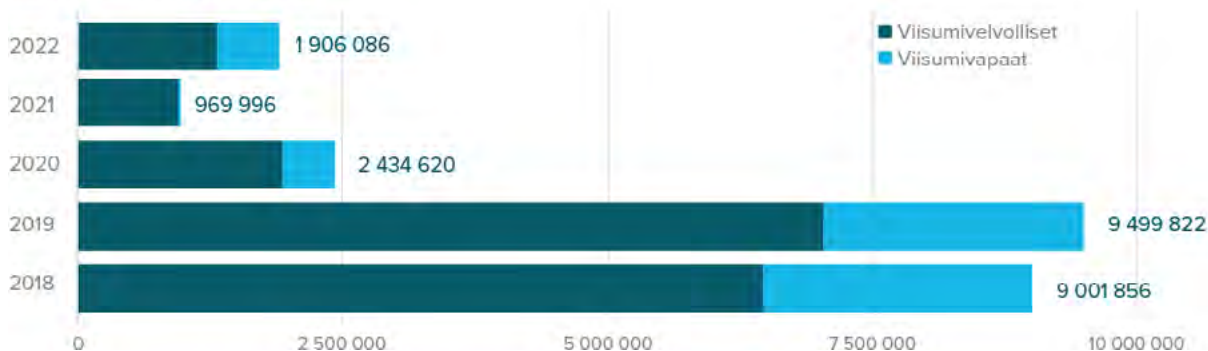
päättyminen 30.06.2022 oli suurin vaikuttava tekijä liikenteen kasvuun. Ulkorajaliikenteen matkustajamäärien kasvu Helsinki-Vantaan lentoasemalla alkoi kuitenkin jo ennen koronarajoitusten päättymistä. Suhteellisesti suurin kasvu tapahtui touko-kesäkuussa ollen 32 %.

Sisärajalvonnassa palautettuna 28.12.2021–31.01.2022 suoritettiin yhteensä 103 811 rajatarkastusta sisärajan ylittävissä matkustajaliikenteessä. Ukrainan sodan johdosta Venäjän kansalaisille 30.09.2022 asetetut maahantulon rajoitukset muuttivat ulkorajan ylittävän matkustajaliikenteen liikennemuotoja. Lokakuussa 2022 Helsinki-Vantaan lentoasemalla suoritettiin 68 % kaikista Rajavartiolaitoksen rajatarkastuksista.

Sisärajalvonnassa palautettuna alkuvuodesta 2022 Helsingin satamassa suoritettiin 79 083 rajatarkastusta. Suomenlahden satamiin ei suuntautunut vuoden 2022 aikana ulkorajan ylittävää säännöllistä reittiliikennettä. Helsingin satamaan saapui kuitenkin kesän aikana 164 risteilyalusta. Risteilyaluksissa oli matkustajia noin 161 000 henkilöä. Helsingin satamassa maihin nousseille merimiehille myönnettiin yhteensä 380 viisumia rajalla. Viisumien määrä vastaa 49 % kaikista Rajavartiolaitoksen myöntämistä viisumeista.

Huviveneiden rajanylityspaikoilla rajatarkastettu liikenne (40 huvialusta) oli vähäistä vuoden 2022 aikana. Huviveneiden määrä rajatarkastuksissa väheni puoleen vuoden 2021 määrästä (-56 %). Ukrainan sodan johdosta Euroopan unionin asettamat pakotteet estivät huviveneiden viennin käytettäväksi Venäjällä ja tuonnin käytettäväksi Schengen-alueella, joka vaikutti suoraan rajanylitysten määrään.

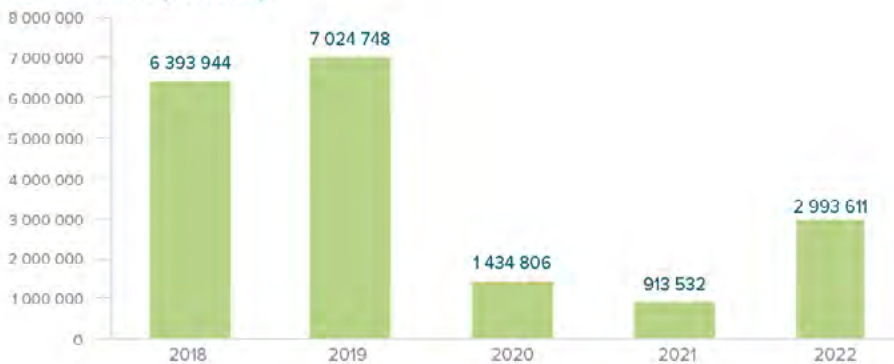
Itärajan liikenne (henkilöä)

Valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisten rajoitusten sekä Venäjän vastaisten pakotteiden takia rajanylitysmäärät ja muut suoritteet eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosiin nähden.

Lentoliikenne (henkilöä)

Valtioneuvoston periaatepäätösten mukaisen rajoitusten sekä Venäjän vastaisten pakotteiden takia rajanylitysmäärät ja muut suoritukset eivät ole vertailukelpoisia edellisvuosiin nähden.

Esitutkinnot

	2018	2019	2020	2021	2022
Laittoman maahantulon järjestäminen	85	91	83	91	97
Väärennösririkokset	305	262	144	192	231
Alueloukkaus*	4	1		0	7
Valtiorajarikokset	341	339	619	570	354
Rattijuopumus	120	117	31	25	26
Vesiliikennejuopumus	168	171	140	113	88
Ympäristö- ja luonnonvararikokset	148	121	142	92	69
Ihmiskauppa			1	0	1
Muut	5 269	4905	2073	1155	1731
Yhteensä	6 440	6006	3233	2238	2604

(*Alueloukkausepäilyistä aloitetut esitutkinnot)

Rikostorjunta

Rikostorjunnan painopiste on Schengen-ulkorajan ylittävässä liikenteessä. Rajavartiolaitos estää, paljastaa ja selvittää vakavaa rajat ylittävää rikollisuutta tiiviissä yhteistyössä muiden lainvalvontaviranomaisten kanssa (PTR-yhteistyö, Poliisi, Tulli, Rajavartiolaitos). Rajavartiolaitoksella on toimivalta suorittaa esitutkinta muun muassa laittoman maahantulon järjestämisen ja siihen liittyvän ihmiskaupan tapauksissa, valtionraja- ja väärennösrikoksissa, ratti- ja vesiliikennejuopumustapauksissa sekä kalastus- ja metsästysrikoksissa. Rajavartiolaitos on aktiivinen toimija merellisessä ympäristönsuojelussa ja johtaa aluksista tapahtuvien päästöjen valvontaa merialueilla sekä tekee merellisten ympäristöasioiden esitutkintaa.

Taitavat väärennökset paljastettiin

Kaakkois-Suomen rajavartiosto paljasti rajanylitysliekenteestä poikkeuksellisen määrän vääriä ja väärennettyjä matkustusasiakirjoja. Suurin kokonaisuus liittyy vääriin Schengen-maiden oleskelulupakortteihin, joita paljastettiin syksyn 2022 maahan saapuvasta rajanylitysliekenteestä lähes 70 kappaletta. Väärät oleskelulupakortit olivat laadukkaasti valmistettuja. Laadukkaat väärennökset oli hankittu laitonta maahantuloa varten ja niistä oli maksettu järjestäjille useita tuhansia euroja kappaleelta. Passeista paljastettiin samassa yhteydessä myös väärennettyjä Schengen-maiden rajatarkastusleimoja.

Luvatonta liikkumista rajavyöhykkeellä ja rajan yli

Rajavartiolaitos havaitsi laittomia maahantuloja maastorajalla vuonna 2022 yhteensä 14 tapausta, joissa oli mukana yhteensä 26 henkilöä.

Näistä tapauksista Kaakkois-Suomen rajavartioston alueella havaittiin kuusi tapausta (9 vuonna 2021), Pohjois-Karjalan rajavartioston alueella neljä tapausta (5 henkilöä), Kainuun rajavartioston alueella kolme tapausta (11 vuonna 2021) ja Lapin rajavartioston maastorajalla luvattomia rajanylityksiä oli vain yksi tapaus (1 vuonna 2021).

Rajavyöhykkeellä ilman lupaa liikkuneiden henkilöiden aiheuttamia lieviä valtiorajarikoksia paljastui Kaakkois-Suomen rajavartioston alueella 41 tapausta (27 vuonna 2021), Pohjois-Karjalan rajavartioston alueella yhdeksän tapausta (15 vuonna 2021), Kainuun rajavartioston alueella 30 (10 vuonna 2021) ja Lapin rajavartioston alueella kolme (34 vuonna 2021, lukuun sisältyy sisärajalvalvonnan tapahtumia länsi- ja pohjoisrajalta).

Meriturvallisuus ja meripelastustoimi

Rajavartiolaitos on Suomen johtava meripelastusviranomainen, joka vastaa meripelastustoimen järjestämisestä merellä. Rajavartiolaitos osallistuu pelastustoimintaan omilla resursseillaan, huolehtii meripelastustoimen suunnittelusta, kehittämisestä ja valvonnasta sekä vastaa meripelastustoimen yhteensovittamisesta eri toimijoiden välillä. Rajavartiolaitos toteuttaa myös muita merellisiä turvallisuustehtäviä, kuten Suomen rajojen ja alueellisen koskemattomuuden valvontaa, yleistä lainvalvontaa, tullivalvontaa sekä kalastuksen ja vesiliikenteen valvontaa.

Meripelastus- ja avustustehtävien valtakunnallinen kokonaismäärä laski vuodesta 2021 noin 10 %. Syinä kokonaismäärän laskuun olivat muun muassa vilkastuneen ulkomaan matkailun seurauksena vähentynyt kotimaan matkailu, polttoaineen korkea hinta ja sääolosuhteet. Tehtävämäärän lasku oli havaittavissa erityisesti Suomenlahden meripelastuslohkolla. Länsi-Suomen meripelastuslohkolla meripelastus- ja avustustehtävien kokonaismäärä pysyi vuoden 2021 tasolla. Aiempien vuosien tapaan inhimilliset tekijät olivat syynä suurimpaan osaan meripelastustapahtumia.

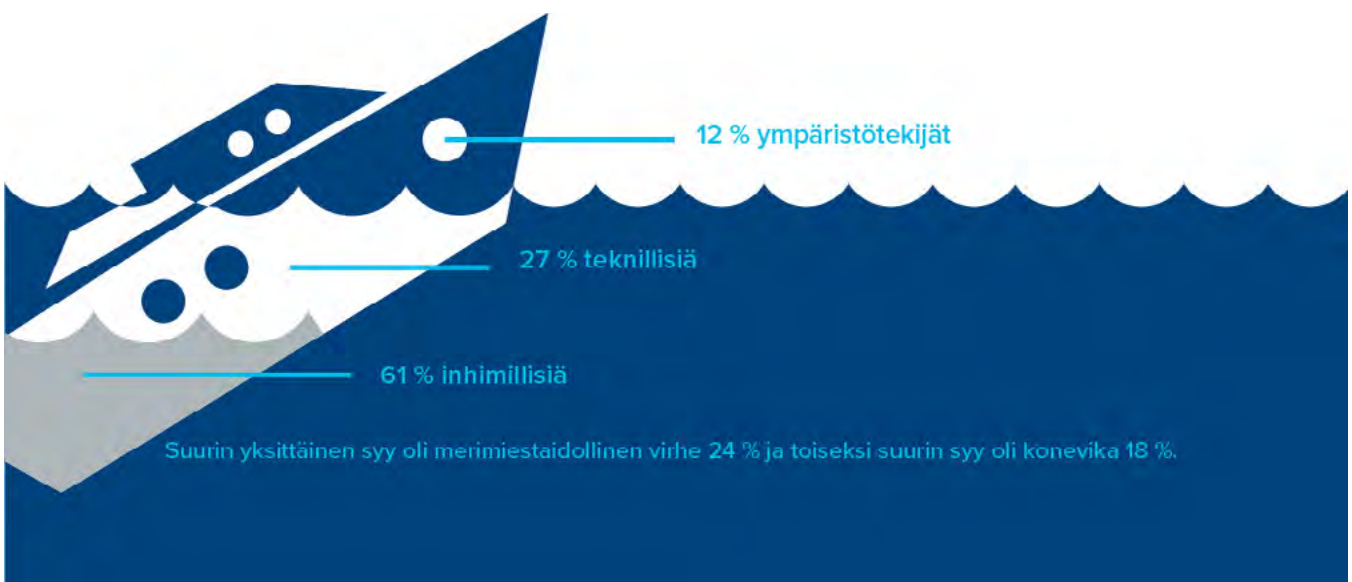
Rajavartiolaitos ylläpiti jatkuvaa meripelastustoimen johtamisvalmiutta ja päivysti meripelastuksen hätäradioliikennettä. Kaikkiin meripelastuksen hätätilanteisiin kyettiin osoittamaan apua. Suorituskykyä kehitettiin edelleen kalustohankinnoilla, harjoitustoiminnalla sekä suunnitelmavalmiuden parantamisella muun muassa päivittämällä valtakunnallinen Monialaisiin merionnettomuuksiin varautumisen yhteistoimintasuunnitelma.

Uusi meripelastuksen tietojärjestelmä

Rajavartiolaitos otti 16.5.2022 operatiiviseen käyttöön meripelastuksen johtamisen tueksi uuden Meripelastuksen tietojärjestelmän (MEPE). Järjestelmä korvasi yli 20 vuotta käytössä olleen meripelastussovelluksen.

Rajavartiolaitoksen tarpeiden ja vaatimusten perusteella kehitetty ja käyttöön otettu tietojärjestelmä on toiminnallisuuksiltaan merkittävästi edeltäjänsä monipuolisempi. Järjestelmä tuo uusia työkaluja meripelastuksen johtokeskusten (MRCC Turku, MRSC Helsinki) käyttöön. Muun muassa hädässä olijoiden matkapuhelinpaikantaminen sekä onnettomuusalueita koskevien rekisteritietojen hakeminen helpottuvat. Myös evakuoitavien seurantaan ja etsintään suunnitteluun on kehitetty täysin uudistetut työkalut.

Meripelastustapahtumien yleisimmät syyt (2022)

Meripelastus

	2018	2019	2020	2021	2022
Meripelastustehtävät (kpl)	1 560	1 433	1 391	1 138	1 108
Meripelastuksen ensiholtotehtävät (kpl)	65	50	29	41	46
Merialueen avustustehtävät (kpl)	113	107	348	462	537
Muu meripelastustoimen suorite (kpl)	276	272	132	147	259
Pelastettu henkilö (kpl)	3 610	4 746	3 723	2 846	2 724
Estetty merionnettomuus (kpl)	9	8	7	3	5

Merellinen ympäristön- suojaus

Itämeri on yksi vilkkaimmin liikennöidyistä merialueista maailmassa, joten suuren alusöljy- tai aluskemikaalivahingon riski on jatkuvasti läsnä. Onnettomuuden sattumassa tuhot Itämeren herkälle ekosysteemille ja rannikkoalueiden asukkaille ja elinkeinoille voisivat olla vakavat ja seuraukset pitkäkestoiset. Itämerellä sattuneet läheltä piti -tilanteet ovat osoittaneet kriittisen tarpeen riittävälle ympäristövahinkojen torjuntakyvyille myös jääolosuhteissa. Öljyn ohella Itämerellä kuljetetaan monenlaisia vaarallisia ja haitallisia aineita, joista koituihin riskeihin on varauduttava. Samalla laivaliikenteen määrä kasvaa ja riskien kirjo moninaistuu.

Rajavartiolaitoksen ympäristövahinkojen torjuntavalmius laski vuodesta 2021 vanhenevan Tursas-luokan ulkovartiolaivojen vähäisemmistä ulkovartiovuorokausista johtuen. Alusöljypäästötapaauksia oli vuonna 2022 selvästi vähemmän kuin vuonna 2021. Rajavartiolaitoksen tietoon tuli kuusi öljypäästöä Suomen merialueilla. Havaitut päästöt tapahtuivat satamien tai rannikon tuntumassa ja ne olivat määrältään pieniä.

Uusi ympäristövahinkojen torjunnan tietojärjestelmä

Ympäristövahinkojen torjunnan johtamisen tukena käytettävän uuden MERT-tietojärjestelmän (Marine Environment Response Tool) kehittäminen eteni pilotointivaiheesta operatiiviseen käyttöön 1.6.2022.

Järjestelmä korvaa merialueella aiemmin käytössä olleen Boris 2 -tietojärjestelmän, jonka käytöstä jouduttiin luopumaan vanhentuneen tekniikan vuoksi. MERT-järjestelmän omistaa Rajavartiolaitos Suomen ympäristökeskuksen (Syke) jatkaessa järjestelmän kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Järjestelmän on suunniteltu palvelevan laajalti eri ympäristövahinkojen torjuntaan osallistuvia toimijoita, joskin järjestelmän ensimmäisten toimintojen kehittämisen painopiste on ollut merellisissä toiminnoissa.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälinen yhteistoiminta on Suomen rajaturvallisuuden kannalta tärkeää. Kansainvälisen toiminnan painopisteinä ovat viranomaisyhteistyö naapurimaiden rajavartiopalveluiden kanssa sekä aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen Euroopan unionin rakenteissa EU:n rajaturvallisuuteen liittyvän lainsäädännön, yhdenmetyt ulkorajavalvonnan sekä meripolitiikan toimeenpanossa ja kehittämisessä. Kahden- ja monenvälisiä yhteyksiä pidetään yllä niin EU-jäsenvaltioihin kuin kolmansiin maihin. Rajavartiolaitos osallistuu valikoituihin kansainvälisiin rajaturvallisuushankkeisiin ja kriisinhallintaoperaatioihin sekä ylläpitää ja kehittää ulkomailla toimivaa yhdyshenkilöverkosta. Rajavartiolaitos osallistuu aktiivisesti Euroopan raja- ja merivartiostovirasto Frontexin pysyvään joukkoon ja operaatioihin.

Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa

Kahden- ja monenvälisellä yhteistyöllä ehkäistään rajaan liittyvien säännösten rikkomuksia ja ylläpidetään hyvää rajajärjestystä.

Suomen ja Venäjän rajaviranomaisten yhteistyötä jatkettiin Suomen rajaturvallisuuden kannalta välttämättömiksi katsottujen operatiivisten kysymysten ratkaisemiseksi. Vuoden aikana järjestettiin noin 160 Suomen ja Venäjän rajaviranomaisten välistä tapaamista. Tapaamisissa vaihdettiin säännöllisesti tietoja laittoman maahantulon ja rikollisuuden torjumiseksi. Kolmikantaista yhteistyötä Suomen, Viron ja Venäjän sekä Suomen, Norjan ja Venäjän rajaviranomaisten välillä ei järjestetty vuoden 2022 aikana.

Venäjän viranomaisten ilmoittamien estojen ja heiltä saatujen ennakkotietojen määrä oli huomattavasti suurempi verrattuna aiempiin vuosiin sekä suhteessa itärajan mataliin rajanylitysmääriin. Tästä johtuen rajanaapuriyhteistyön vaikuttavuuden tunnusluku nousi.

Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot

Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöiden toiminnalla ennalta estetään luvaton maahantuloa, siihen liittyvää ihmiskauppaa ja muuta rajat ylittävää rikollisuutta lähtöalueilla. Yhdyshenkilöiden toiminnalla tuetaan myös muiden EU-maiden toimintaa. Rajavartiolaitoksen osallistuminen kansainvälisiin rajaturvallisuusoperaatioihin ja siviilikriisinhallintaan parantaa EU:n ja Suomen rajaturvallisuutta.

Vuonna 2022 Rajavartiolaitoksen yhdyshenkilöiden työn tuloksena on estetty ennalta yhteensä 766 maahanpääsyä Suomeen tai Suomen myöntämien viisumien avulla muihin Schengen-maihin. Vaikka lukumäärä laskee edelliseen vuoteen verrattuna, on se suuri suhteessa viisumihakemuksiin, joiden lukumäärä on vain noin kymmenesosa tasosta ennen koronapandemiaa. Tästä syystä yhdyshenkilötoiminnan vaikuttavuus säilyi korkealla tasolla. Myös kyselytutkimuksella mitattu tyytyväisyys yhdyshenkilötoiminnan onnistumiseen oli normaalia korkeammalla tasolla.

Rajavartiolaitos osallistui vuonna 2022 Frontex-operaatioihin eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen velvoitteiden mukaisesti. Raportoitujen operaatiovuorokausien määrä

kasvoi vuodesta 2021. Vuodesta 2021 alkaen Rajavartiolaitoksella on ollut Frontexin pysyvässä joukossa läpi vuoden olevia virkamiehiä lyhyempien operaatiokomennusten lisäksi. Kansainvälisiä harjoituksia on kyetty jälleen järjestämään koronapandemiasta johtuvien rajoitusten päätyttyä.

NACGF:n puheenjohtajuus

Rajavartiolaitos toimii Pohjois-Atlantin rannikkovartiostofoorumin (NACGF, North Atlantic Coast Guard Forum) puheenjohtajana vuosina 2022–2023. Lippueamiraali Tom Hanén Rajavartiolaitoksesta otti vastaan foorumin puheenjohtajuuden Espanjan laivastolta NACGF:n päällikkokokouksessa, joka pidettiin 20. lokakuuta 2022 Cartagenassa. Rajavartiolaitoksen vuoden pituinen puheenjohtajuuskausi päättyi lokakuussa 2023.

Vuonna 2007 perustetun Pohjois-Atlantin rannikkovartiostofoorumin tavoitteena on kehittää jäsenmaiden rannikkovartiostoviranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa merelliseen turvallisuuteen ja rannikkovartiostotoimintoihin liittyvissä asioissa. Foorumin jäsenet koostuvat Itämeren alueen, Länsi- ja Etelä-Euroopan sekä Pohjois-Amerikan rannikkovartiostoviranomaisista.

Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius

Maanpuolustustehtäviä Rajavartiolaitos hoitaa yhteistoiminnassa Puolustusvoimien kanssa. Rajojen valvonta maastorajalla ja merialueella on samalla Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaa. Rajavartiolaitos kouluttaa asevelvollisia tiedustelu- ja sissitoimintaan rajajääkärikomppanioissa Pohjois-Karjalan rajavartiostossa Onttolassa sekä Lapin rajavartiostossa Ivalossa. Erikoisrajajääkärikoulutus toteutetaan Raja- ja merivartiokoulussa Immolassa.

Vuonna 2022 Rajavartiolaitos ylläpiti ajanmukaiset varautumis- ja puolustus suunnitelmat, tilanteen edellyttämän johtamis- ja toimintavalmiuden sekä valmiuden joukkojen perustamiseen. Rajavartiolaitoksen kriisivalmius sekä kyky alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen oli jatkuvaa. Rajavartiolaitos valmistautui liittoutumiseen.

Asevelvollisten koulutusvuorokaudet kasvoivat vuoden 2021 tasosta koronapandemiasta aiheutuneiden rajoitusten purettua. Henkilökunnan koulutusvuorokausien, kertausharjoitusten ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutustilaisuuksien määrät kasvoivat merkittävästi. Alueellisen koskemattomuuden ja puolustusvalmiuden tuottavuus ja taloudellisuus paranivat toimintakyvyn nopean kehittämisen seurauksena.

Vuonna 2022 Rajavartiolaitos lisäsi reserviläisten koulutusta merkittävästi. Kertausharjoitusten määrää kasvatettiin ja vapaaehtoisten

harjoitusten kohderyhmiä lisättiin. Reserviläisten koulutusvuorokausien määrä kasvoi noin 73 prosenttia vuodesta 2021. Kertaus- ja vapaaehtoiset harjoitukset ovat tärkeitä sekä reserviläisten että kantahenkilökunnan kouluttamiseksi kriisiajan tehtäviin. Harjoitukset suunnitellaan nousujohteisiksi, edeten yksilötaidoista joukon harjoitukseen tavoitteita palvelevassa toimintaympäristössä.

Osa Rajavartiolaitoksen harjoituksista järjestetään Puolustusvoimien harjoitusten osana, joka mahdollistaa normaali- ja poikkeusolojen yhteistoiminnan tehokkaan harjoittelun uhkakuvien mukaisissa tilanteissa. Harjoituksissa rajajoukkojen reserviläiset ovat osoittaneet esimerkillistä motivaatiota ja osaamista. Reserviläisiltä kerätyn palautteen perusteella myös Rajavartiolaitos on onnistunut harjoitusten järjestelyissä.

Koulutusvuorokaudet

Teknillinen toimiala

Rajavartiolaitoksen esikunnan teknillisen osaston tehtävänä on varmistaa, että Rajavartiolaitoksella on käytettävissään eri tehtävissä tarvittavat ajanmukaiset laitteet, tieto- ja valvontajärjestelmät, kulkuneuvot ja toimitilat.

Tietohallinto ja tietotekniikka-ala

Rajavartiolaitoksen tiedonhallinta on toimeenpantu voimassa olevien säädösten mukaisesti. Rajavartiolaitoksen ydin- ja tukitehtävien toimintoprosessit kuvattiin julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) vaatimusten mukaisesti.

Rajavartiolaitoksen teknisten valvontajärjestelmien uudistamishankkeen (RAVALU) toimeenpanoa jatkettiin huomioiden Itärajan esteaita -hankkeen toimeenpano. Uudistamishankkeessa peruskorjataan maa- ja merirajan tekniset valvontajärjestelmät ja luodaan edellytyksiä uuden teknologian käyttöönotolle. Itärajan esteaidan tekninen valvonta korvaa nykyisen maarajan teknisen valvonnan kohdealueet niillä estealueilla, joissa on jo olemassa oleva valvontalinja.

Rajavartiolaitos on osallistunut Euroopan Unionin Älykkäät rajat ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmä (ETIAS) -hankkeiden valmisteluun. Suurin osa Rajavartiolaitoksen perustietoteknisistä palveluista hankittiin Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorilta.

Toimitilahallinto

Rajavartiolaitos jatkoi vuonna 2022 kolmen keskeisimmän kiinteistö-hankkeen valmistelua ja toimeenpanoa osana Senaatti-kiinteistöjen kanssa yhteistyönä toimeenpantavaa kiinteistökannan kehittämissuunnitelmaa. Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on varmistaa Rajavartiolaitokselle toimivat, turvalliset, terveelliset ja taloudelliset toimitilat. Immolan kasarmialueen toinen vaihe valmistui sekä kolmas vaihe käynnistettiin ja hanke etenee aikataulussa. Ivalon kasarmialueen

ensimmäinen vaihe on käynnistetty ja toisen vaiheen toimeenpanoa valmistellaan. Onttolan kasarmialueen ensimmäinen vaihe käynnistyi ja toista vaihetta valmistellaan.

Yleinen kustannustaso tulee vaikuttamaan sekä Ivalon että Onttolan kasarmihankkeiden suunnitelman mukaiseen toimeenpanoon.

Rajavartiolaitos laati esiselvityksen Itärajan esteaita -hankkeen toimeenpanosta. Valtionjohdon päätösten mukaisesti pilottivaiheen toimeenpano on käynnistetty. Itärajan esteaita -kokonaisuuden rakentaminen tapahtuu vuosien 2023–2026 aikana valtionjohdon päätösten mukaisesti.

Kalusto

Kolme ulkovartiolaivaa on pidetty toimintakuntoisina ja ulkovartiolaiva Turvan suorituskykyä on täydennetty varustehankinnoilla.

Rajavartiolaitoksen saaman tilausvaltuuden mukaisesti vahvistettiin kahden uuden vartiolaivan hankintasopimus. Hankittavilla laivoilla korvataan kaksi Tursas-luokan alusta sekä operatiivisesta käytöstä poistettu ja uudelle haltijalle luovutettu vartiolaiva Merikarhu.

Vanhentuneet rannikkovartioveneet korvataan uudella venetyypillä vuosina 2020–2023. Venesarjasta vastaanotettiin vuonna 2022 kaksi venettä. Rajavartiolaitos käynnisti PV 08 -partioveneluokan elinkaaripäivityksen. Ensimmäiset päivitetty seitsemän venettä otetaan vastaan vuoden 2023 aikana. Apuveneinä käytetyn AV-luokan kaluston yhtenäistämistä jatkettiin suunnitelman mukaisesti. Aluskaluston huoltotoimenpiteet ja katsastukset toteutettiin suunnitellusti.

Säädösvalmistelu

Rajavartiolaitoksen esikunta toimii myös sisäministeriön rajavartio-osastona, jonka yhtenä tehtävänä on huolehtia säädösvalmistelulla Rajavartiolaitoksen lakisäätteisistä tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Rajavartiolaitoksen säädösvalmistelussa huomioitiin sisäministeriön yhteiset ja omat säädösvalmistelun laadun parantamista koskevat tulostavoitteet. Rajavartiolaitoksella on tiedonkeräysjärjestelmä sitä koskevien säädösten toimivuudesta ja muutostarpeista.

Rajavartiolakiin valmisteltiin kiireelliset täydennykset erityisesti muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridi vaikuttamiseen varautumiseksi. Lakimuutokset tulivat voimaan heinäkuussa 2022.

Rajanylitystietojärjestelmää (EES) ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmää (ETIAS) koskeva täydentävä lainsäädäntö vahvistet-

tiin joulukuussa 2022. Lakimuutokset tulevat voimaan asteittain vuoden 2023 aikana sen mukaan, miten järjestelmät otetaan käyttöön.

Rajavartiolainsäädännön toimivuutta arvioitiin keväällä 2022 päättyneessä esiselvityshankkeessa erityisesti rajojen valvonnan, rajatarkastusten ja Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan kannalta. Esiselvityksen perusteella tullaan asettamaan useita säädösvalmisteluhankkeita vuoden 2023 aikana.

Tutkimus ja kehittäminen

Raja- ja merivartiokoulu vastaa Rajavartiolaityksessa tehtävästä tutkimuksesta. Tutkimus tuottaa tietoa, joka tukee Rajavartiolaityksen toiminnan ja koulutuksen kehittämistä, strategista suunnittelua ja johdon päätöksentekoa. Kehittämishankkeissa painottuvat uusien teknologioiden käyttömahdollisuudet Rajavartiolaityksen tehtävissä maalla, merellä ja ilmassa. Rajavartiolaityksen tutkimus- ja kehittämistoimintaa rahoitetaan sisäisen rahoituksen lisäksi mahdollisuuksien mukaan ulkopuolisella hankerahoituksella.

Rajavartiolaityksen tutkimuksen painopisteet ovat strategiakaudesta 2019–2027 toimintaympäristön muutoksia ennakoiva pitkittäistutkimus sekä operatiivisen toiminnan ja osaamisen kehittämistä tukeva monitieteellinen tutkimus. Tutkimusteemat ja niihin kuuluvat tarkemat tutkimuskohteet ovat rajaturvallisuus, merellinen toimintaympäristö ja operatiivinen toiminta sekä suorituskyky.

Rajaturvallisuuden tutkimuksen tavoitteena on taata Rajavartiolaityksen kyvykyys ja luotettavuus eurooppalaisena rajaturvallisuusorganisaationa sekä edistää Suomen ja EU:n rajaturvallisuutta. Rajaturvallisuusteknologian tutkimuksen tavoitteena on varmistaa, että Suomen ulkorajavalvonnassa, merialueiden valvonnassa ja rajatarkastuksissa on käytössä kehittyneet teknologiset menetelmät, joiden avulla voidaan muodostaa tilannekuva, torjua rajat ylittävää rikollisuutta ja tehdä kehitysarvioita kansainvälisen toimintaympäristön kontekstissa.

Merellisen toimintaympäristötutkimuksen tavoitteena on edistää tutkimuksen avulla Rajavartiolaityksen roolia ympäristöönnettomuuksien torjunnassa ja meripelastusjärjestelmän johtamisessa. Toimintakykytutkimuksen tavoitteena on parantaa kriisinsietokykyä ja valmiutta toimia nopeasti muuttuvissa turvallisuustilanteissa.

Kehityshankkeita

Keskeisin kehittämistoimintahanke on Rajavartiolaityksen sisäinen rajojen valvonnan valvontatekniikan kehittämishanke (RAVALU), jonka tehtävänä on ajankäytön uudistaminen ja merialueen valvontajärjestelmät sekä tilannekuvan ylläpitämisessä ja johtamisessa käytettävät ratkaisut.

Toukokuussa 2019 käynnistynyt ARESIBO-hanke (Augmented Reality Enriched Situation awareness for Border security) vietiin päätökseen vuoden 2022 aikana. Rajavartiolaityksessä osallistui kolmi-voittoiseen hankkeeseen loppukäyttäjän roolissa. Hankkeen partnerit kokoontuivat vuoden 2022 aikana Raja- ja merivartiokoulun järjestämään tilaisuuteen testaamaan ARESIBO-järjestelmää Suomen talvisissa olosuhteissa. ARESIBO-hankkeessa tutkittiin lisätyn todellisuuden hyödyntämistä rajojen valvonnan tehtävissä.

Merellisen tietojenvaihdon kehittäminen

EU:ssa tietojenvaihdon kehittämiseksi on vuosien ajan kehitetty EU:n yhteistä merialueiden valvonnan tietojenvaihtoympäristöä. CISE (Common Information Sharing Environment) on vapaaehtoinen,

yhteistyöhön perustuva aloite Euroopan unionissa, jolla pyritään edistämään valvontatietojen vaihtamista ja sitä kautta edistämään EU:n merialueiden valvontatoimien tehokkuutta, laatua, reagoitukykyä ja yhteensovittamista. CISE-tietojenvaihtoympäristön kautta on suunniteltu vaihdettavan sektorit ylittävää erilaisia merellisiä tietoja: ympäristön tilaan, kalastuksenvalvontaan, merenkulun turvallisuuteen, rajavalvontaan, lainvalvontaan, tullitoimintoihin sekä puolustusyhteistyöhön liittyviä tietoja.

Vuonna 2020 Rajavartiolaitykselle myönnettiin 500 000 euroa Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta CISE:n kansallisen käyttöön-ottohankkeen toteutukseen. Hanke toteutettiin 1.9.2020–31.8.2022 ja sen tavoitteena oli liittyä teknisesti CISE-ympäristöön ja ottaa käyttöön CISE:n kautta tarjottavat tietopalvelut sekä tukea tietopalvelujen käyttöönotossa muita niitä käyttämään oikeutettuja viranomaisia. Elokuussa 2022 tehtyjen tietojärjestelmätestien perusteella laadittiin

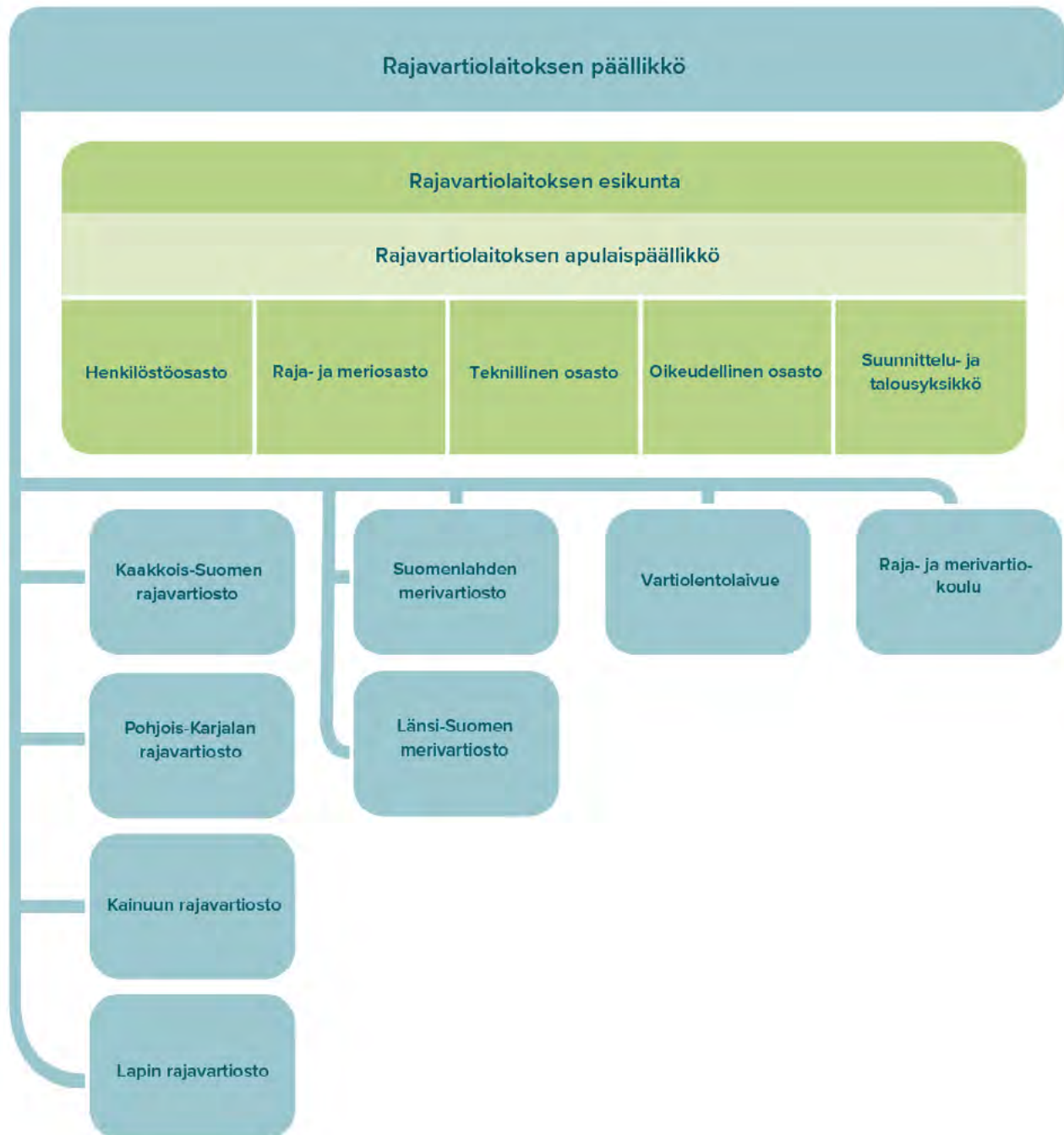
Rajavartiolaityksen ja järjestelmätoimittajan välillä pöytäkirja, johon kirjattiin testeissä havaitut meritilannekuvajärjestelmän CISE-toiminnallisuuksia koskevat puutteet. Ne tullaan viimeistelemaan Valvonta 4 -hankkeen päättymisen jälkeen.

Opiskelua verkossa eNallen avulla

eNalle on Rajavartiolaityksen uusi, vuonna 2022 käyttöön otettu digitaalinen koulutustarjotin, jonka avulla henkilöstö voi kehittää osaamistaan omatoimisesti. eNalleen on keskitetysti koottu Rajavartiolaityksen henkilöstölle tarjolla oleva, työelämätarpeita vastaava verkkokoulutus, niin omista operatiivisista aiheistamme kuin yleishallinnollisista teemoista. Kunkin kurssin tiedoista löytyvät paitsi kurssin perustiedot, myös tarvittavat oppimisympäristötiedot ja kurssiavaimet.

Organisaatio 2022

RAJAVARTIOLAITOKSEN ESIKUNTA

PL 3, 00131 HELSINKI
Puh. 0295 421 000
www.raja.fi
rajavartiolaitos@raja.fi
etunimi.sukunimi@raja.fi

KAAKKOIS-SUOMEN RAJAVARTIOSTO

Niskapietiläntie 32 E, 55910 IMATRA
Puh. 0295 422 000
www.raja.fi/k-sr
kaakkoissuomenrajavartiosto@raja.fi

POHJOIS-KARJALAN RAJAVARTIOSTO

PL 5, 80511 ONTTOLA
Puh. 0295 423 000
www.raja.fi/p-kr
pohjoiskarjalanrajavartiosto@raja.fi

KAINUUN RAJAVARTIOSTO

PL 60, 87101 KAJAANI
Puh. 0295 424 000
www.raja.fi/kr
kainuunrajavartiosto@raja.fi

LAPIN RAJAVARTIOSTO

PL 8212, 96101 ROVANIEMI
Puh. 0295 425 000
www.raja.fi/lr
lapinrajavartiosto@raja.fi

SUOMENLAHDEN MERIVARTIOSTO

PL 150, 00161 HELSINKI
Puh. 0295 426 000
www.raja.fi/slmv
suomenlahdenmerivartiosto@raja.fi

LÄNSI-SUOMEN MERIVARTIOSTO

PL 16, 20101 TURKU
Puh. 0295 427 000
www.raja.fi/lsmv
lansisuomenmerivartiosto@raja.fi

VARTIOLENTOLAIVUE

Tullimiehentie 16, 01530 VANTAA
Puh. 0295 428 000
www.raja.fi/vllv
vartiolentolaivue@raja.fi

RAJA- JA MERIVARTIOKOULU

Niskapietiläntie 32 D, 55910 IMATRA
Puh. 0295 429 000
www.raja.fi/rmvk
rajajamerivartiokoulu@raja.fi

RAJA.FI

@RAJAVARTIOLAITOS

@RAJAVARTIOLAITOS

@RAJAVARTIJAT

